

Notes i Ressenyes

LA CREU ROJA VALLENCA DINS LA NOSTRA SOCIETAT (1909-1980). VIVÈNCIES I RECORDS**Pere Benaiges Buyó****IEV "Estudis Vallencs", XXXVI, Valls 1996***per Josep M. Freixes Cavallé*

És bo que els pobles tinguin la seva memòria històrica escrita degudament, sobretot quan els qui la escriuen han sigut protagonistes, jutges i part de la mateixa.

És bo, dèiem, però no és fàcil, perquè malgrat un protagonisme no buscat, el rerafons autobiogràfic apareix en el moment menys esperat i, si d'una banda li dóna la frescor del testimoni directe, de l'altra posa al descobert fets i situacions que poden ser jutjats des del mateix angle de qualificació per part del lector que les llegeix fora d'espai i de temps i, per si fos poc, amb diferent grau d'interès.

Aquest és el risc al qual s'enfrontava Pere Benaiges en el moment en què es va decidir a escriure aquesta obra. I l'encert amb què l'ha superat, és la primera constatació que volem fer com a reconeixement d'una tasca meritòria i assolida a pleret.

Feta d'entrada aquesta constatació de caire personal, la segona menció és per l'atreviment de voler escriure sobre fets, gent i records que estan vius encara en la memòria de la ciutadania val·lenca i que, per tant, es presten a ser examinats des d'angles tan diversos com els que representen en barrejar la raó política amb la humanitària i la, sempre delicada, de l'anecdolari personal a cavall entre l'humor i el rigor —el temps de càlcul i temps vivencial, com diria el pare Altisent. (Crec que foren Aristòtil, s. IV, i Sant Tomàs, s. XIII, els qui ja varen afinar el que havia dit la filosofia grega en el sentit que "el progrés no sempre és anar endavant, sinó que de vegades és mirar endarrere". I aquesta considero que és una de les millors conseqüències que es poden treure del llibre de Pere Benaiges.

L'autor, madur d'aquest temps vivencial, però jove i fresc de cos i de ment (per això té encara un esperit de muntanyenc que se li sobreix per tots els porus), sap com moure's en els relleus de l'orografia ciutadana i, malgrat que no vol fer gala d'una suficiència literària que no aniria amb ell, tampoc no deixa que el seu vol sigui a ras de terra, com de perdiu, faltat de perspectiva ni projecció.

Endinsant-nos en l'obra, una de les primeres coses que objectivament hem de significar des d'un punt de vista neutral, és que la història de la Creu Roja que Benaiges escriu, no és gasiva en fets ni en veritats.

Així, doncs, quan Benaiges ens explica la incursió de l'organització en un disseny de caràcter militaritzat, cal que a ningú se li ocorri pensar que n'han quedat escorrialles de

fons o de forma d'una època centrada al voltant de la dècada del 1970, la durada de la qual no anà més enllà del 1980 per entendre que la seva equiparació amb l'exèrcit no corresponia.

Aquest rigor no és impediment perquè l'autor, deixant-se emportar per les seves vivències explicades amb un tarannà obert i cordial, hagi reflectit fets transcendents que el lector trobarà en el Capítol I (L'arrencada 1909-1923) i en capítol II (Les grans convulsions 1923-1929) junt a un anecdotari saborós i il·lustratiu que acull el llarg període de 1936 fins avui, en què persones que fa poc, o ara encara, han anat o van pel carrer, ocupen la part més essencial, i la pròpia organització es reestructura i consolida de forma permanent i visible.

Una entitat amb el contingut humà de la Creu Roja ha deixat, doncs, una empremta molt seriosa en l'entramat ciutadà que el temps ha anat creixent de forma constant o, si més no, de mantenir-se tot i guardant una estructura organitzativa i d'acció que feia respirar tranquils a més de quatre. I aquesta tranquil·litat, que no ha sigut cofoisme, és la que es percep a través de les pàgines del llibre que Pere Benaiges ens presenta i que es reflecteix més clarament en identificar el nom dels vallencs que han anat ocupant els càrrecs clau de l'organització i el conjunt de voluntaris que s'han anat succeint ininterrompudament al servei de Valls.

El llibre de Pere Benaiges apareix en un temps en què les entitats d'ajuda humanitària, especialment les conegudes per Organitzacions no Governamentals (ONGs) agafen el seu major predicament i, també, són objecte de fortes crítiques per raons diverses. I apareix per parlar d'una Organització que té, a Valls, setanta anys de presència, adherida, això si, als principis i a l'acció de la Creu Roja fundada per Henri Dunant l'any 1864 data en la qual es va firmar la Convenció de Ginebra, setanta anys que són testimoni d'un sentit d'anticipació humanitària digne del major encomi.

Per al qui escrigui la història i l'anècdota de la ciutat i la biografia de moltes persones que circulen pels carrers, el llibre sobre la Creu Roja serà de consulta obligada i llavors, més que mai, haurà arribat també el moment de rendir permanentment l'homenatge més sincer a l'autor del llibre i a tots aquells que, fent seus els set principis essencials de la Creu Roja, han escrit història tot fent país.

Després d'aquest llibre, Pere Benaiges, "el de la Creu Roja", ja és un home intemporal. La Creu Roja, de Valls, també.